EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 2.3.2021
COM(2021) 94 final

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

annettu virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen 77 artiklan nojalla

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

annettu virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen 77 artiklan nojalla

OIKEUSPERUSTA

Henkilöstösääntöjen, sellaisina kuin ne ovat viimeksi muutettuina vuonna 2013[1], 77 artiklassa edellytetään, että eläkeikää arvioidaan viiden vuoden välein 1. tammikuuta 2014 alkaen komission Euroopan parlamentille ja neuvostolle toimittaman kertomuksen pohjalta. Kertomuksessa tarkastellaan erityisesti jäsenvaltioiden julkishallinnon henkilöstön eläkeiän kehitystä ja unionin toimielinten virkamiesten elinajanodotteen kehitystä.

Euroopan parlamentti ja neuvosto päättivät myös, että komissio tekee tarvittaessa ehdotuksen eläkeiän muuttamisesta mainitun kertomuksen päätelmien mukaisesti ja ottaa siinä erityisesti huomioon kehityksen jäsenvaltioissa.

Tämä kertomus on laadittu edellä mainitun säännöksen nojalla, ja siinä tarkastellaan erityisesti jäsenvaltioiden julkishallinnon henkilöstön eläkeiän kehitystä ja unionin toimielinten virkamiesten elinajanodotteen kehitystä vuosina 2014–2018.

1. KERTOMUKSEN SOVELTAMISALA

Henkilöstösääntöjen 77 artiklan mukaan jäsenvaltioiden julkishallinnon henkilöstön eläkeiän kehitystä ja toimielinten virkamiesten elinajanodotteen kehitystä olisi arvioitava viiden vuoden välein. Tämän mukaisesti kertomuksen viiteajanjakso on viiden vuoden jakso aikavälillä 1. tammikuuta 2014–31. joulukuuta 2018.

Euroopan parlamentin ja neuvoston säätämä aineellinen soveltamisala kattaa sekä jäsenvaltioiden julkishallinnon henkilöstön eläkeiän kehityksen että unionin toimielinten virkamiesten elinajanodotteen kehityksen. Lisäksi artiklassa täsmennetään, että arvioidessaan mahdollisuutta muuttaa eläkeikää komission olisi otettava erityisesti huomioon kehitys jäsenvaltioissa.

Koska Yhdistynyt kuningaskunta erosi Euroopan unionista 1. helmikuuta 2020, kertomus ei kata Yhdistyneen kuningaskunnan tietoja. Kertomuksessa tehty analyysi toimii perustana tuleville toimille, minkä vuoksi tässä vaiheessa ei vaikuta asianmukaiselta sisällyttää kertomukseen Yhdistyneen kuningaskunnan tilannetta koskevia tietoja, vaikka se viiteajanjaksolla olikin EU:n jäsenvaltio.

2. TAUSTATIETOA

2.1. Tiedonkeruu

Eurostat on pyytänyt jäsenvaltioiden asiantuntijoita toimittamaan vuosittain tietoja henkilöstösääntöjen 83 artiklaa käsittelevän työryhmän puitteissa. Työryhmällä on toimivalta käsitellä henkilöstösääntöjen liitteen XII täytäntöönpanomenetelmiä koskevia kysymyksiä yhteistyössä Eurostatin kanssa.

Täyttääkseen raportointivelvollisuutensa komissio pyysi jäsenvaltioiden edustajia toimittamaan 83 artiklan mukaisessa työryhmässä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 4 artiklan 3 kohdan mukaisesti tiedot virkamiestensä eläkejärjestelmistä ja vahvistamaan tietojen luotettavuuden vuoden 2019 loppuun mennessä. Pyyntö koski erityisesti

[1] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) N:o 1023/2013, annettu 22 päivänä lokakuuta 2013.

viiteajanjakson aikana sovellettavaa eläkeikää ja muita eläkejärjestelmien toimintaa koskevia yksityiskohtaisia sääntöjä.

2.2. Metodologiset näkökohdat

Jäsenvaltioiden eläke-etuuksia voidaan vertailla vain tietyiltä osin, koska eläkejärjestelmissä on rakenteellisia eroja. Erityisesti jäsenvaltioiden julkishallinnon henkilöstöä koskevat järjestelmät eivät välttämättä kata samaa kohdeväestöä, vaan ne voivat kattaa joko keskushallinnon virkamiehet, kaikki julkisen sektorin virkamiehet tai julkishallinnon virkamiesten lisäksi ylipäätään työssäkäyvän väestön.

Tietyt kansalliset järjestelmät ovat myös ”jakojärjestelmiä” (eli työssäkäyvien eläkemaksut jaetaan eläkkeellä oleville), kun taas toisissa järjestelmissä työntekijät maksavat itse omat tulevat eläkkeensä. Lisäksi tietyissä kansallisissa järjestelmissä eri sukupuolilla on eri eläkeiät.

Kuten EU:n tuomioistuinten oikeuskäytännössä[2] todetaan, EU:n virkamiesten eläkejärjestelmä on etuusperusteinen laskennallinen (virtuaalinen) rahasto, jossa henkilöstön suorittamilla maksuilla rahoitetaan heidän tulevat eläkkeensä. Eläkemaksut kattavat määrättynä vuotena hankituista eläkeoikeuksista aiheutuvat kustannukset, eivätkä ne ole millään tavalla sidoksissa kyseisen vuoden eläkemenoihin.[3]

2.3. Tavanomaisen eläkeiän määritelmä

Henkilöstösääntöjen 77 artiklassa viitataan eläkeikään, josta käytetään myös nimitystä tavanomainen eläkeikä. Tämä termi tarkoittaa ikää, jonka saavutettuaan EU:n työntekijä siirtyy automaattisesti eläkkeelle ilman, että se vähentää hänen eläkeoikeuksiaan. EU:n henkilöstön tavanomaista eläkeikää on 1. tammikuuta 2014 alkaen nostettu 66 vuoteen vuodesta 2014 alkaen palvelukseen otetun henkilöstön osalta. Ennen kyseistä päivämäärää palvelukseen otettuun henkilöstöön sovelletaan siirtymäsäännöksiä.

Tavanomaiseen eläkeikään on kaksi poikkeusta:

- Ensinnäkin henkilöstön jäsenet voivat pyytää varhaiseläkkeelle pääsyä eli eläkkeelle siirtymistä ennen tavanomaisen eläkeiän saavuttamista. Varhaiseläkeikä nousi 1. tammikuuta 2014 alkaen 58 vuoteen koko henkilöstön osalta. Varhaiseläkkeelle siirtymisellä on aina merkittäviä taloudellisia seuraamuksia.[4]
- Toiseksi henkilöstön jäsen voi jatkaa työskentelyä 67 ikävuoteen saakka omasta pyynnöstään ja jos nimittävä viranomainen katsoo sen perustelluksi yksikön edun vuoksi. Henkilöstön jäsen voi poikkeustapauksessa työskennellä 70 ikävuoteen saakka, jolloin hänet siirretään ilman eri toimenpiteitä eläkkeelle sen kuukauden viimeisenä päivänä, jona hän täyttää 70 vuotta.

---

[2] Ks. erityisesti virkamiestuomioistuimen tuomio 11.7.2007, Wils v. parlamentti, F-105/05, ECLI:EU:F:2007:128, 85 kohta, ja unionin yleisen tuomioistuimen tuomio 18.10.2011, Purvis v. parlamentti, T-439/09, ECLI:EU:T:2011:600, 45 kohta.

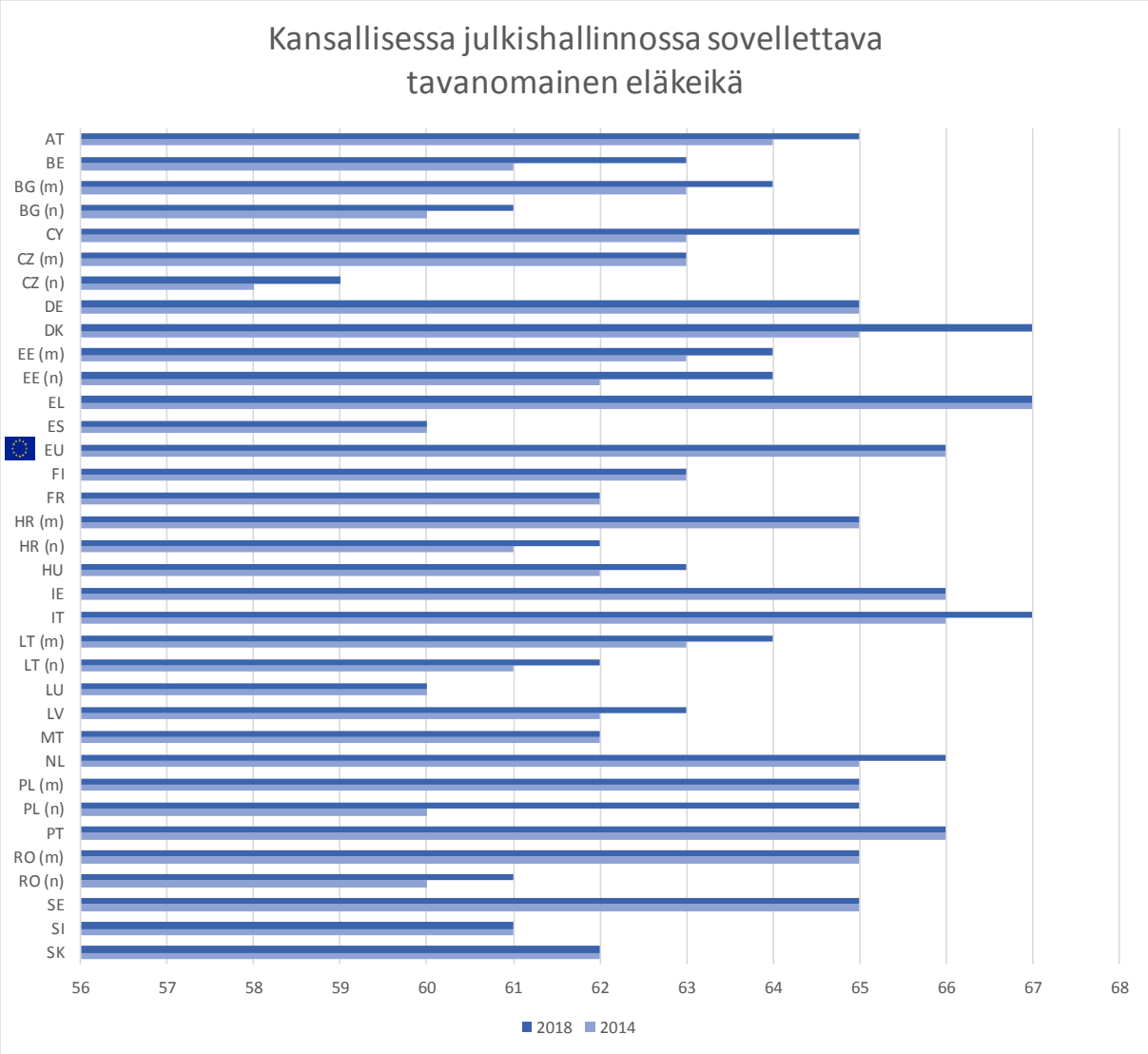
[3] Komission kertomus Euroopan parlamentille ja neuvostolle henkilöstösääntöjen liitteen XII soveltamisesta, COM(2018) 829 final.

[4] Henkilöstösääntöjen liitteessä VIII olevan 9 artiklan mukaan varhaiseläkkeeseen sovelletaan 3,5 prosentin vähennystä kutakin tavanomaisen ja tosiasiallisen eläkeiän välillä olevaa vuotta kohti.

3. JÄSENVALTIOIDEN JULKISHALLINNON VIRKAMIESTEN ELÄKEIÄN KEHITYS

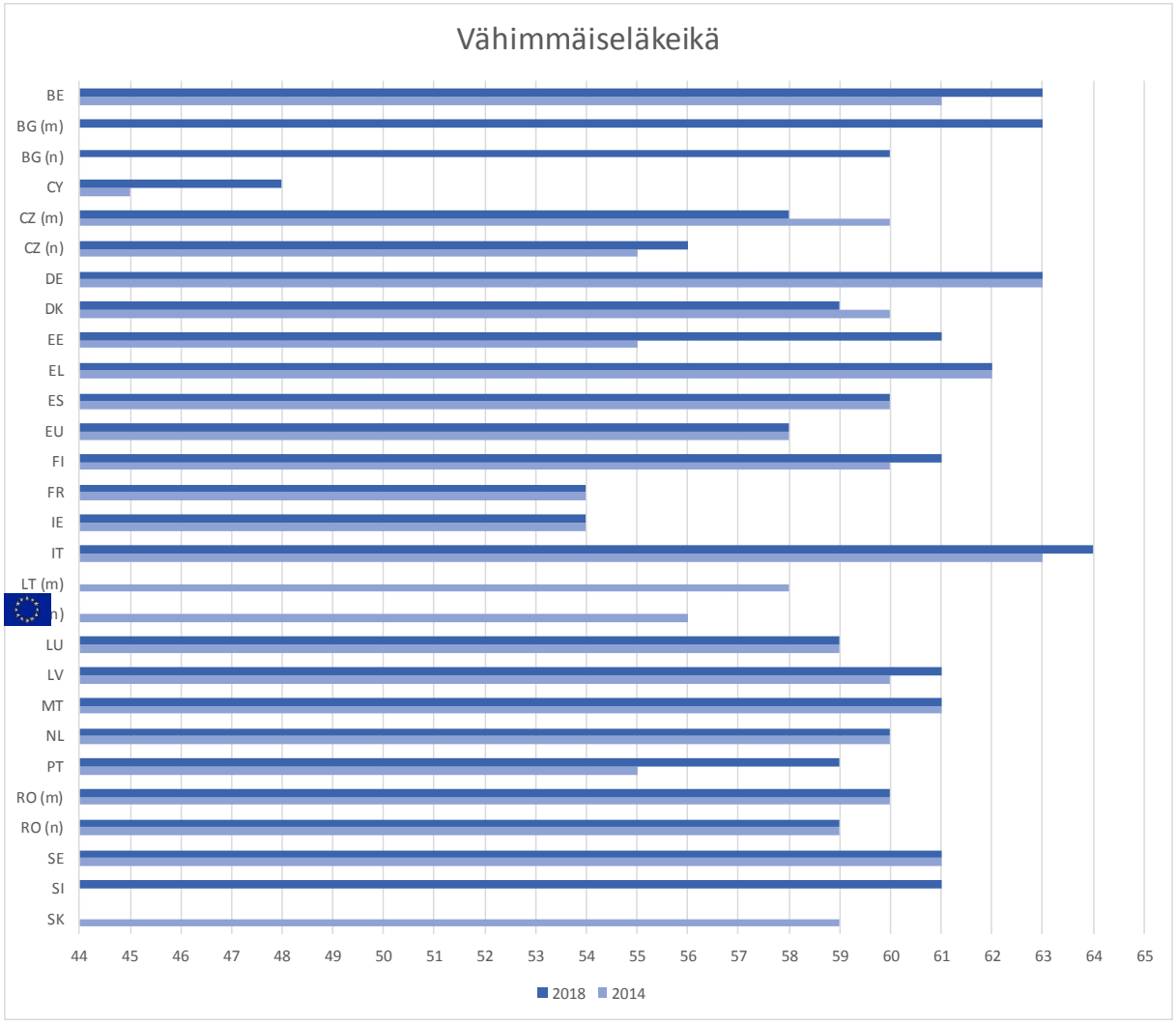
Jäljempänä olevissa kaavioissa esitetään jäsenvaltioiden julkishallinnon henkilöstön tavanomaisen eläkeiän, vähimmäiseläkeiän ja enimmäiseläkeiän kehitys.[5] Jäsenvaltiot, joita ei mainita taulukoissa, eivät toimittaneet Eurostatille tietoja, tai niissä ei ole määritelty vähimmäis- tai enimmäiseläkeikää.

3.1. Tavanomainen eläkeikä jäsenvaltioiden julkishallinnoissa

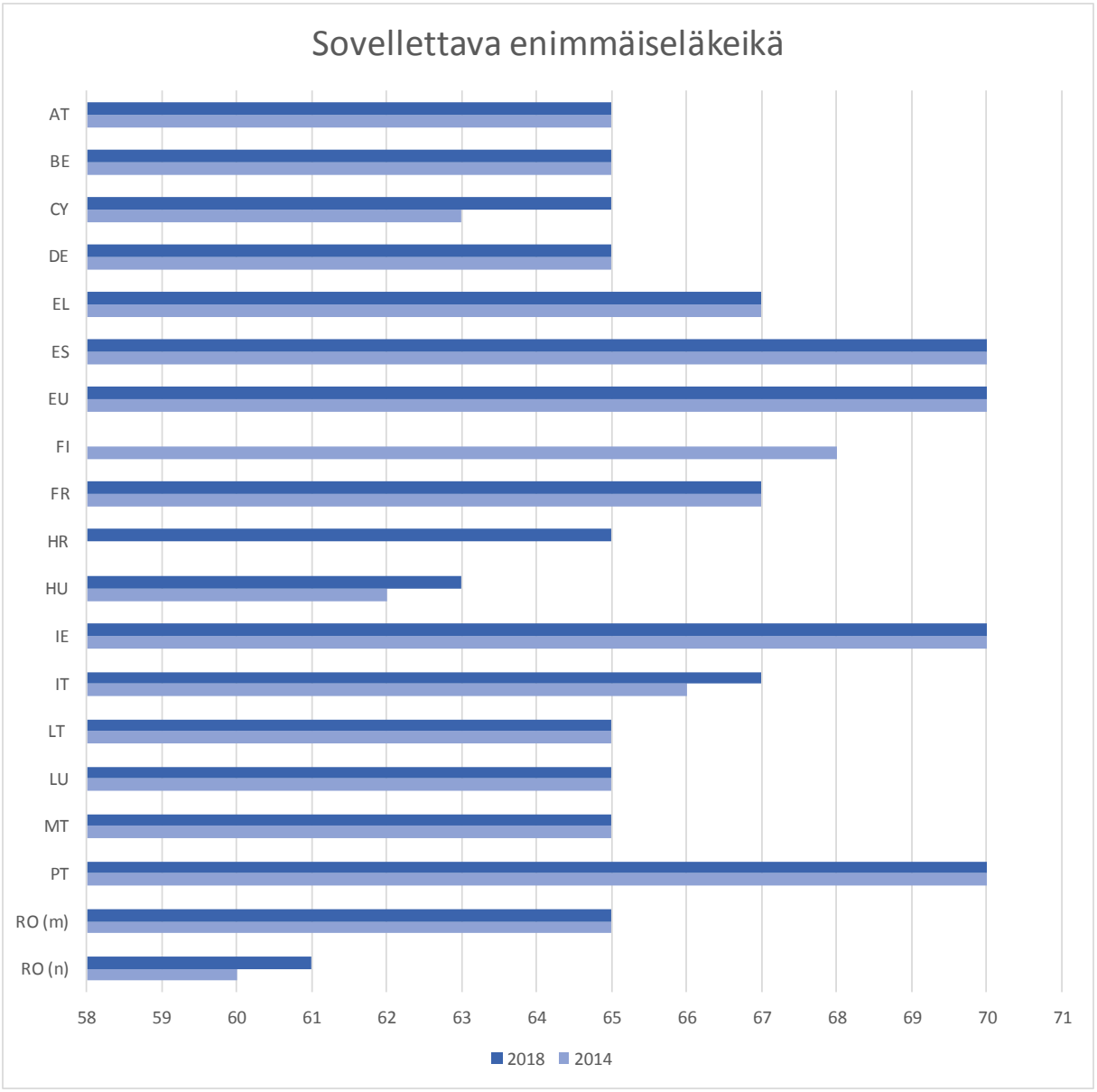

[5] Silloin, kun jäsenvaltio on antanut tiedot ikäryhmän osalta (esimerkiksi vähimmäiseläkeikä on 56–60 vuotta), kaaviossa mainitaan korkein arvo.

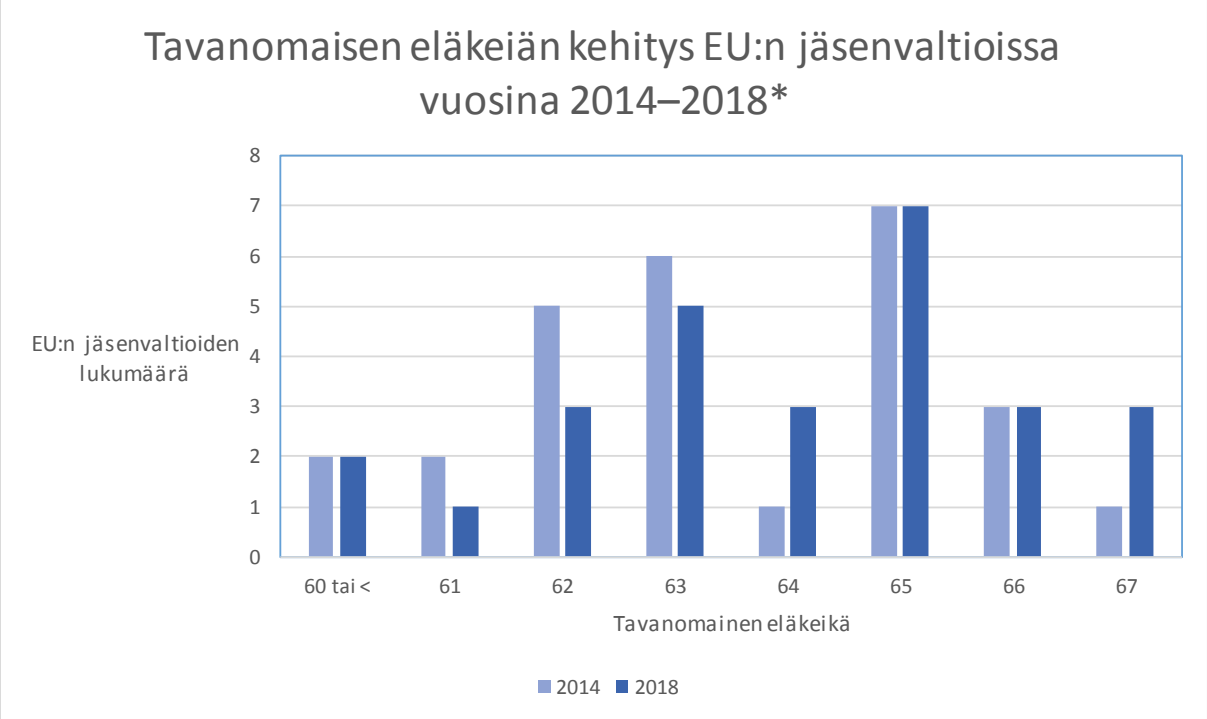
3.2. Vähimmäiseläkeikä

3.3. Enimmäiseläkeikä

3.4. Jäsenvaltioiden julkishallinnon henkilöstön eläkeiän kehitys

** Tämä taulukko perustuu taulukossa 3.2 oleviin tietoihin. Niiden maiden osalta, joissa naisilla ja miehillä on eri eläkeikä, edellä olevassa taulukossa esitetään niistä korkein.*

Edellä olevista kaavioista käy ilmi EU:n jäsenvaltioiden valtionhallinnon virkamiehiin sovellettavan vähimmäiseläkeiän, tavanomaisen eläkeiän ja enimmäiseläkeiän kehitys vuosina 2014–2018.

Niissä voidaan havaita eroavuuksia, koska joissakin jäsenvaltioissa ei ole vähimmäiseläkeikää, kun taas toisissa jäsenvaltioissa enimmäiseläkeikä ja julkishallinnon virkamiesten tavanomainen eläkeikä ovat samat.

Vaikka tästä tietojoukosta saadaan hyödyllisiä viitteitä jäsenvaltioiden julkishallinnoissa sovellettavasta eläkeiästä, mahdollisiin vertailuihin on syytä suhtautua varauksellisesti.

Vuonna 2014 tehty arviointi osoittaa, että yhden jäsenvaltion tavanomainen eläkeikä oli korkeampi kuin EU:n henkilöstön tavanomainen 66 vuoden eläkeikä ja kaikkien jäsenvaltioiden tavanomainen eläkeikä vaihteli 58 vuodesta 67 vuoteen.

Vuonna 2018 tehty arviointi osoittaa, että kolmen jäsenvaltion tavanomainen eläkeikä oli korkeampi kuin EU:n henkilöstön tavanomainen eläkeikä ja kaikkien jäsenvaltioiden tavanomainen eläkeikä vaihteli 59 vuodesta 67 vuoteen.

Edellä esitetyn perusteella tehtiin seuraavat huomiot:

- EU:n henkilöstön nykyinen enimmäiseläkeikä (70 vuotta) on sama kuin korkein jäsenvaltioiden julkishallinnoissa sovellettava taso.
- EU:n henkilöstön nykyinen vähimmäiseläkeikä (58 vuotta) on alempi kuin keskimääräinen vähimmäiseläkeikä, jota sovelletaan vastanneiden jäsenvaltioiden julkishallinnossa (59,4 vuotta).[6]

[6] On muistettava, että vuodesta 2014 lähtien varhaiseläkkeellä on ollut aina merkittäviä taloudellisia seuraamuksia, koska siihen sovelletaan 3,5 prosentin vähennystä kutakin tavanomaisen ja tosiasiallisen eläkeiän välillä olevaa vuotta kohti.

- Sen jälkeen, kun EU:n henkilöstön tavanomainen eläkeikä nousi 60 vuodesta 66 vuoteen vuosina 2004–2014, on havaittavissa, että jäsenvaltiot pyrkivät kuromaan eroa kiinni.
- Viiteajanjakson aikana voidaan havaita pysyviä eroja jäsenvaltioiden välillä.
- Vastanneiden jäsenvaltioiden keskimääräinen tavanomainen eläkeikä nousi vuosina 2014–2018 vähemmän kuin vuodella.
- Vastanneista jäsenvaltioista 89 prosentissa tavanomainen eläkeikä oli vuonna 2018 sama tai alempi kuin EU:n henkilöstön tavanomainen eläkeikä.
- Henkilöstösääntöjen alaiseen henkilöstöön näiden sääntöjen 77 artiklan nojalla sovellettava tavanomainen eläkeikä on vuoden 2014 uudistuksen jälkeen edelleen yksi korkeimmista jäsenvaltioiden julkishallintoihin sovellettavista eläkei'istä.

4. TOIMIELINTEN VIRKAMIESTEN ELINAJANODOTTEEN KEHITYS

EU:n toimielinten henkilöstön elinajanodotteen kehityksen arviointi perustuu henkilöstösääntöjen liitteessä XII vahvistettuihin väestötilastollisiin parametreihin. Samoja parametreja käytetään EU:n virkamiesten eläkejärjestelmän vuosittain ja viiden vuoden välein tehtävissä vakuutusmatemaattisissa arvioinneissa.

Eurostat kerää nämä väestötilastolliset parametrit vuosittain järjestelmän osallistujien perusjoukosta tehtyjen havaintojen perusteella. Perusjoukko sisältää aktiivisessa palveluksessa olevan henkilöstön ja eläkeläiset. Tiedot saadaan toimielimistä ja virastoista, joiden työntekijät ovat järjestelmän jäseniä.

Erityisesti toimielinten virkamiesten ja muiden toimihenkilöiden elinajanodote arvioidaan Eurostatin EU:n virkamiesten eläkejärjestelmän vakuutusmatemaattista arviointia varten laatiman elinaikataulukon perusteella. Elinaikataulukko kuvastaa järjestelmän jäsenten koko perusjoukon ominaisuuksia ja pohjautuu näin ollen järjestelmän kannalta kaikilta osin merkitsevään perusjoukkoon, mikä estää mahdolliset vääristävät vaikutukset. Kuolleisuutta kuvaavat elinaikataulukot päivitetään viiden vuoden välein myös uusimpien kuolleisuushavaintojen mukaisiksi.[7]

4.1. Metodologiset näkökohdat

Eurostat käytti tulevia elinajanodotteita sisältäviä elinaikataulukoita EU:n virkamiesten eläkejärjestelmää koskevissa, viiden vuoden välein tehtävissä arvioinneissa sekä vuonna 2013 että vuonna 2018. Henkilöstösääntöjen liitteessä XII olevan 13 artiklan 2 kohdan mukaisesti nimetyt ulkopuoliset vakuutusmatemaatikot ovat hyväksyneet ne.

Tulevat elinajanodotteet sisältävissä taulukoissa huomioidaan kuolleisuus riippuen sekä iästä että kyseisestä vuodesta. Näissä taulukoissa otetaan huomioon odotettavissa olevat, tulevat kuolleisuuden muutokset ottamalla huomioon havaitut ja ennustetut kuolleisuuden muutokset määritetyn perusjoukon osalta sen koko eliniän ajan.[8]

Tulevat elinajanodotteet sisältävien taulukoiden käyttö edustaa parasta vakuutusmatemaattista käytäntöä verrattuna sellaisten tiettyä ajanjaksoa koskevien elinaikataulukoiden käyttöön, joissa käytetään yhden vuoden (tai tiettyjen vuosien) kuolleisuuslukuja ja oletetaan, että näitä lukuja voidaan soveltaa henkilön koko loppuelämän ajan. Toisin kuin tulevat elinajanodotteet sisältävissä taulukoissa, tiettyä ajanjaksoa koskevassa elinaikataulukossa ei oteta huomioon

[7] Henkilöstösääntöjen liitteessä XII oleva 9 artikla.

[8] Esimerkiksi 65-vuotiaan elinajanodote vuonna 2018 päivitettäisiin käyttäen 65-vuotiaiden havaittua kuolleisuutta vuonna 2018 ja odotettua kuolleisuutta 66-vuotiaana vuonna 2019, 67-vuotiaana vuonna 2020 ja niin edelleen ennakoiden näin kuolleisuuden tulevaa muutosta.

kuolleisuuteen myöhemmin tehtyjä muutoksia.[9] Siksi valittu menetelmä johtaa suurempaan elinajanodotteen nousuun kuin tiettyä ajanjaksoa koskeviin elinaikataulukoihin perustuva lähestymistapa.

Eurostatin laatimat EU:n elinaikataulukot (EULT) perustuvat oletukseen, jonka mukaan elinajanodotteet nousevat jatkuvasti 20 vuoden ajanjakson aikana EU:n virkamiesten perusjoukon eläkejärjestelmän kuolleisuuden kehityksen perusteella. Taulukko perustuu EU:n virkamiesten eläkejärjestelmän jäsenten kuolleisuusilmiöiden havainnointiin, jotta vältetään mahdolliset ulkoiset vääristymät.

Tulevat elinajanodotteet sisältävän taulukon käyttö vastaa parasta vakuutusmatemaattista käytäntöä. Tämä elinajanodote on otettu huomioon EU:n virkamiesten eläkejärjestelmän arvioinnissa. Tämän perusteella eläkemaksuja tarkistetaan vuosittain järjestelmän tasapainon varmistamiseksi.

4.2. EU:n henkilöstön vuosien 2013 ja 2018 elinajanodotteiden vertailu

Miesten ja naisten kuolleisuusluvut eroavat toisistaan. Siksi vuoden 2013 ja vuoden 2018 vakuutusmatemaattiset taulukot lasketaan miesten ja naisten osalta erikseen, mikä on parhaan vakuutusmatemaattisen käytännön mukaista.

Miehet

Ikä	Elinajan-odote 2013	Elinajan-odote 2018	Elinajan-odotteen nousu (2014–2018)
18	65,7	65,8	0,078
19	64,8	64,8	0,078
20	63,8	63,8	0,078
21	62,8	62,9	0,078
22	61,8	61,9	0,078
23	60,8	60,9	0,078
24	59,8	59,9	0,078
25	58,8	58,9	0,078
26	57,9	57,9	0,078
27	56,9	57,0	0,078
28	55,9	56,0	0,078
29	54,9	55,0	0,078
30	53,9	54,0	0,078
31	52,9	53,0	0,078
32	51,9	52,0	0,078
33	51,0	51,0	0,078
34	50,0	50,1	0,078
35	49,0	49,1	0,078
36	48,0	48,1	0,078
37	47,0	47,1	0,078
38	46,0	46,1	0,078
39	45,1	45,1	0,079
40	44,1	44,2	0,079
41	43,1	43,2	0,079
42	42,1	42,2	0,079
43	41,2	41,2	0,079
44	40,2	40,3	0,080
45	39,2	39,3	0,081
46	38,3	38,3	0,082

Naiset

Ikä	Elinajan-odote 2013	Elinajan-odote 2018	Elinajan-odotteen nousu (2014–2018)
18	67,8	68,3	0,559
19	66,8	67,3	0,559
20	65,8	66,3	0,559
21	64,8	65,4	0,559
22	63,8	64,4	0,559
23	62,8	63,4	0,559
24	61,8	62,4	0,559
25	60,8	61,4	0,559
26	59,8	60,4	0,559
27	58,9	59,4	0,559
28	57,9	58,4	0,560
29	56,9	57,4	0,560
30	55,9	56,4	0,560
31	54,9	55,5	0,560
32	53,9	54,5	0,560
33	52,9	53,5	0,560
34	51,9	52,5	0,560
35	50,9	51,5	0,560
36	50,0	50,5	0,560
37	49,0	49,5	0,560
38	48,0	48,5	0,560
39	47,0	47,6	0,560
40	46,0	46,6	0,560
41	45,0	45,6	0,560
42	44,1	44,6	0,560
43	43,1	43,6	0,561
44	42,1	42,7	0,561
45	41,1	41,7	0,562
46	40,1	40,7	0,563

[9] Tiettyä ajanjaksoa koskeva elinaikataulukko on siten keskiarvo tietyn henkilön lisävuosista, jotka hän eläisi, jos häntä koskisivat tietyn alueen ja ajanjakson ikäkohtaiset kuolleisuusluvut hänen loppuelämänsä ajan. Vaikka taulukoissa otetaan huomioon, että kuolleisuus keskimäärin lisääntyy iän myötä, ne eivät kuvasta kuolleisuuden kehitystä ajan mittaan. Tässä tapauksessa tulevan kuolleisuuden oletetaan olevan täsmälleen sama kuin tällä hetkellä havaittu kuolleisuus.

47	37,3	37,4	0,083
48	36,3	36,4	0,084
49	35,4	35,5	0,086
50	34,4	34,5	0,087
51	33,5	33,6	0,090
52	32,5	32,6	0,092
53	31,6	31,7	0,096
54	30,6	30,7	0,100
55	29,7	29,8	0,105
56	28,8	28,9	0,112
57	27,8	28,0	0,120
58	26,9	27,0	0,129
59	26,0	26,1	0,138
60	25,1	25,2	0,146
61	24,2	24,3	0,155
62	23,3	23,5	0,163
63	22,4	22,6	0,172
64	21,5	21,7	0,179
65	20,7	20,8	0,184
66	19,8	20,0	0,183

47	39,2	39,7	0,564
48	38,2	38,8	0,566
49	37,2	37,8	0,568
50	36,3	36,9	0,570
51	35,3	35,9	0,573
52	34,4	34,9	0,577
53	33,4	34,0	0,582
54	32,5	33,0	0,588
55	31,5	32,1	0,596
56	30,6	31,2	0,605
57	29,6	30,2	0,616
58	28,7	29,3	0,629
59	27,8	28,4	0,645
60	26,8	27,5	0,659
61	25,9	26,6	0,672
62	25,0	25,7	0,682
63	24,1	24,8	0,690
64	23,2	23,9	0,695
65	22,3	23,0	0,697
66	21,5	22,2	0,696

Vuosien 2013 ja 2018 elinajanodotteiden vertailu aktiivisessa palveluksessa olevien (18–66-vuotiaiden[10]) henkilöstön jäsenten osalta osoittaa, että elinajanodotteen nousu on vähäistä.

Miesten elinaikataulukko vuodelta 2018 osoittaa, että elinajanodote on noussut hyvin vähän ja vaihtelee nuorempien aktiivisten ikäluokkien 0,078 vuodesta (28 päivää) tavanomaisen eläkeiän saavuttaneiden 0,184 vuoteen (2 kuukautta ja 6 päivää).

Naisten elinaikataulukko vuodelta 2018 osoittaa, että elinajanodote on noussut vain vähän ja vaihtelee nuorempien aktiivisten ikäluokkien 0,559 vuodesta (6 kuukautta ja 24 päivää) tavanomaisen eläkeiän saavuttaneiden 0,697 vuoteen (8 kuukautta ja 14 päivää).

EU:n elinikätaulukon kehitys osoittaa, että toimielinten henkilöstön elinajanodotteen nousu on keskimäärin vähäinen eli nuoremmilla ikäluokilla neljä kuukautta ja tavanomaisen eläkeiän saavuttaneilla viisi kuukautta.

5. JÄSENVALTIOISSA TAPAHTUNUT KEHITYS

Tämän kertomuksen 3 ja 4 kohdassa esitetyn arvioinnin lisäksi komissio on tarkastellut jäsenvaltioiden eläkejärjestelmien kehitystä.

5.1. Eläkeiän päivittäminen elinajanodotteen kehityksen mukaisesti

Eläkeikä päivitetään useimmissa jäsenvaltioissa joko säännöllisesti tai satunnaisesti vastaamaan elinajanodotteen kehitystä.

Niiden jäsenvaltioiden vastausten perusteella, jotka ovat toimittaneet tietoja 83 artiklan mukaisen työryhmän puitteissa, jäsenvaltioissa on käytössä erilaisia menetelmiä eläkeiän päivittämiseksi elinajanodotteen kehityksen mukaisesti.

[10] On huomattava, että henkilöstösääntöjen 52 artiklan mukaan on mahdollista työskennellä 67-vuotiaaksi (jos se on perusteltua yksikön edun vuoksi) tai (poikkeuksellisesti) jopa 70-vuotiaaksi asti.

5.2. Jäsenvaltioiden eläkejärjestelmissä havaittu kehitys

Maailmanlaajuisen finanssikriisin seurauksena monissa maissa toteutettiin toimenpiteitä eläkejärjestelmien rahoituksen kestävyyden parantamiseksi. Eläkkeiden riittävyyttä koskevissa vuosien 2015 ja 2018 raporteissa havaittujen, kriisin aikana ja sen jälkeen toteutettuja uudistuksia koskevien suuntausten mukaisesti eläkkeiden kestävyyden parantaminen oli myös tämän kertomuksen viiteajanjaksolla edelleen eläkeuudistusten keskeinen painopiste. Se toteutettiin pääasiassa mukauttamalla eläkkeen kesto elinajanodotteeseen. Eri jäsenvaltiot ovat kuitenkin toteuttaneet tämän eri lähtökohdista, eri tavoitetasoilla ja sukupuolten tilannetta eri tavoin painottaen.[11] Vuonna 2020 eläkeikä on useimmissa jäsenvaltioissa alempi kuin EU:n henkilöstön eläkeikä.

Lisäksi eräissä viimeaikaisissa eläkeuudistuksissa painopiste on ollut eläkeikävaatimusten lieventämisessä, eläke-etuuksien, myös ensimmäisen pilarin eläkkeiden, lisäämisessä ja eläketurvan laajentamisessa.[12] Joissakin tapauksissa lainsäädäntöuudistusten toteutus on keskeytetty tai sitä on lykätty (esimerkiksi eläkkeiden uudelleenarvostusindeksin ja kestävyystekijän soveltaminen) tai on otettu käyttöön uusia, tilapäisiä mahdollisuuksia siirtyä eläkkeelle aikaisemmin.[13] Joissakin tapauksissa taas vuosien 2008–2012 finanssikriisin

[11] Euroopan komissio ja sosiaalisen suojelun komitea, *2018 Pension Adequacy report*, s. 101–102.

[12] OECD, *Pensions at a Glance 2019*. Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomusta nro 15/2019 ”Vuoden 2014 henkilöstöuudistuspaketin täytäntöönpano komissiossa – suuria säästöjä, mutta myös seurauksia henkilöstölle” koskevissa neuvoston päätelmissä (8. kesäkuuta 2020, 8635/20) neuvosto kehotti komissiota seuraamaan todellisen eläkkeellesiirtymisiän kehitystä käyttäen ajantasaisia vertailutietoja jäsenvaltioiden eläkejärjestelmistä ja viittasi OECD:n tutkimukseen ”Pensions at a Glance”.

[13] Euroopan komissio ja sosiaalisen suojelun komitea, *2021 Ageing Report*, underlying assumptions & projection methodologies, s. 35.

aiheuttama uudistusvauhti on viime aikoina hiipunut, ja useat jäsenvaltiot ovat jopa peruneet jo säädettyjä uudistuksia ja joissakin tapauksissa alentaneet uudelleen naisten ja miesten eläkeikää.

Useimpien jäsenvaltioiden raportoimissa pitkän aikavälin ennusteissa ei myöskään ennakoida eläkeiän nousevan yli 66 vuoden ennen vuotta 2030.[14]

Useissa jäsenvaltioissa on hiljattain hyväksytty joustavaa eläkkeelle siirtymistä koskevia sääntöjä, joilla pyritään helpottamaan työelämän pidentämistä ja sujuvoittamaan eläkkeelle siirtymistä esimerkiksi joustavien työelämästä täysimääräiselle eläkkeelle siirtymisen muotojen avulla.[15]

PÄÄTELMÄT

(1) Jotkin jäsenvaltiot ovat vuodesta 2014 lähtien nostaneet julkishallinnon virkamiehiinsä sovellettavaa tavanomaista eläkeikää. Vastanneista jäsenvaltioista yli 89 prosentissa tavanomainen eläkeikä oli vuoden 2018 lopussa silti sama tai alempi kuin EU:n henkilöstön tavanomainen 66 vuoden eläkeikä.

(2) Parhaiden vakuutusmatemaattisten käytäntöjen mukaiseen menetelmään perustuvien EU:n elinaikataulukoiden kehitys osoittaa, että toimielinten henkilöstön jäsenten elinajanodotteen keskimääräinen nousu on ollut viiteajanjaksolla hyvin pientä.

(3) Kun otetaan huomioon kansallisten julkishallintojen eläkeiän havaittu kehitys ja EU:n henkilöstön elinajanodotteen vähäinen nousu, EU:n henkilöstön nykyisen 66 vuoden eläkeiän katsotaan olevan asianmukainen ja jäsenvaltioiden kansallisissa julkishallinnoissa sovellettavia tiukimpia normeja vastaava.

(4) Edellä esitettyä arviointia tukee myös analyysi jäsenvaltioissa tapahtuneesta kehityksestä. EU:n henkilöstön eläkeikä on edelleen yksi korkeimmista verrattuna jäsenvaltioiden kansaneläkejärjestelmissä voimassa oleviin eläkeikiin. Viimeaikainen kehitys osoittaa myös sellaisen suuntauksen, että aiempia päätöksiä tavanomaisen eläkeiän nostamisesta perutaan.

(5) Näin ollen tässä tilanteessa ei ole perusteltua tehdä ehdotusta, jolla muutettaisiin henkilöstösääntöjen 77 artiklan mukaista 66 vuoden eläkeikää.

[14] Euroopan komissio ja sosiaalisen suojelun komitea, *2018 Pension Adequacy report*, s. 126, taulukko 10.
[15] Euroopan komissio ja sosiaalisen suojelun komitea, *2018 Pension Adequacy report*, s. 103.